

HIDRAVLIKA IN PNEVMATIKA - RRP

UČNI NAČRT PREDMETA/COURSE SYLLABUS

Predmet:	Hidravlika in pnevmatika - RRP
Course title:	Hydraulics and Pneumatics - RRP
Članica nosilka/UL Member:	UL FS

Študijski programi in stopnja	Študijska smer	Letnik	Semestri	Izbirnost
Strojništvo - razvojno raziskovalni program, prva stopnja, univerzitetni	Ni členitve (študijski program)	3. letnik	1. semester	obvezno

Univerzitetna koda predmeta/University course code:	0562767
Koda učne enote na članici/UL Member course code:	2030-U

Predavanja /Lectures	Seminar /Seminar	Vaje /Tutorials	Klinične vaje /Clinical tutorials	Druge oblike študija /Other forms of study	Samostojno delo /Individual student work	ECTS
30		30			40	4

Nosilec predmeta/Lecturer:	Franc Majdič, Niko Herakovič
-----------------------------------	------------------------------

Izvajalci predavanj:	
Izvajalci seminarjev:	
Izvajalci vaj:	
Izvajalci kliničnih vaj:	
Izvajalci drugih oblik:	
Izvajalci praktičnega usposabljanja:	

Vrsta predmeta/Course	Obvezni splošni predmet /Compulsory general course
------------------------------	--

type:

--

Jeziki/Languages:

Predavanja/Lectures:	Slovenščina
Vaje/Tutorial:	Slovenščina

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:

Prerequisites:

Izpolnjevanje pogojev za vpis v Univerzitetni študijski program I. stopnje Strojništvo - Razvojno raziskovalni program.	Meeting the enrollment conditions for the Academic study programme of Mechanical Engineering - Research and Development program.
---	--

Vsebina:

Content (Syllabus outline):

<p>. Predavanje: Opredelitev področja H+P in osnove</p> <ul style="list-style-type: none">- Osnovne definicije in kratek zgodovinski pregled- Principielna zgradba H+P sistema- Prednosti in slabosti H+P krmilij in naprav ter uporabnost v praksi- Opredelitev osnovnih parametrov H+P in fizikalne osnove ter osnovni zakoni <p>2. Predavanje: Pnevmatična krmilja</p> <ul style="list-style-type: none">- Struktura pnevmatičnih krmilnih sistemov in krmilna shema- Simboli v pnevmatiki- Funkcija in tipi ventilov, načini vklapljanja, označevanje ventilov, krmilnih signalov in priključkov- Pnevmatični linearni in rotacijski motorji, tipi in preračuni- Piezoventili <p>3. Predavanje: Krmilja strojev in naprav</p> <ul style="list-style-type: none">- Zaporedje gibov - besedni, poenostavljen, tabelarični zapis, pogoji za posamezne gibe- Blokovni diagram, diagram pot-korak in gib korak- Diagram stanja krmilnih komponent- Osnovne krmilne sheme <p>4. Predavanje: Osnovna pnevmatična krmilna vezja</p> <ul style="list-style-type: none">- Krmilja s seštevanjem in prekinjanjem signalov- Posredno in neposredno krmiljenje- Dvoročni in dvoročni varnostni vklop	<p>Lecture: Defining the field of H+P and basics</p> <ul style="list-style-type: none">- Basic definitions and a brief historical overview- Principal structure of the H+P system- Advantages and disadvantages of H+P controls and devices and practical applicability- Definition of basic parameters of H+P, physical basics and fundamental laws <p>2. Lecture: Pneumatic controls</p> <ul style="list-style-type: none">- Structure of pneumatic control systems and control schematics- Pneumatic symbols- Function and types of valves, modes of switching, marking of valves, control signals and connections- Pneumatic linear and rotary motors, types and calculations- Piezo valves <p>3. Lecture: Control of machines and devices</p> <ul style="list-style-type: none">- Sequence of movements - verbal, simplified, tabular notation, conditions for individual movements)- Block diagram, path-step diagram and stroke- step diagram- Chart of state of control components- Basic control schematics <p>4. Lecture: Basic pneumatic control circuits</p> <ul style="list-style-type: none">- Controls by adding and interrupting
---	--

<ul style="list-style-type: none"> - Polavtomatska in avtomatska krmilja <p>5. Predavanje: Krmiljenje gibanja več valjev</p> <ul style="list-style-type: none"> - Krmilni signali in nosilniki informacij - Zaporedna pnevmatična vezja in metode krmiljenja - Vezja s ponavljajočimi gibi <p>6. Predavanje: Elektropnevmatika</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pomen, električna stikala, reed kontakti, releji in simboli - Metodologija načrtovanja elektropnevmatičnega krmilja za monostabilne in bistabilne ventile - Podrobni diagrami pot-korak, funkcijski načrti in osnovne električne krmilne sheme <p>7. Predavanje: PLK krmilja in energetska učinkovitost pnevmatičnih krmilj</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koncept krmiljenja s programirljivimi logočnimi krmilniki (PLK) - Osnovni primeri - Poraba in izgube energije stisnjenega zraka in stroški - Ukrepi za povečanje energijske učinkovitosti pnevmatičnih sistemov in krmilij <p>8. Predavanje: Priprava zraka in uvod v hidravliko</p> <ul style="list-style-type: none"> - Značilnosti, priprava in pridobivanje stisnjenega zraka - Tipi, pogon in potrebna moč ter krmiljenje kompresorjev - Dimenzioniranje tlačne posode - Metode in postopki sušenja zraka in filtriranje zraka - Razdelilna mreža za zrak, izračun porabe stisnjenega zraka in premera cevi - Teoretične osnove, hidravlične kapljevine in njihove lastnosti, - vrste in razlogi za obrabo znotraj hydr. sestavin, notranje puščanje, nepravilnost oblike krožnice in valja hidravličnih drsno-tesnilnih elementov, hrapavost, - aksialne in radialne sile znotraj hidravličnih sestavin. <p>9. Predavanje: Čistoča hidravličnih kapljev in filtracija:</p> <ul style="list-style-type: none"> - povezava z vzdrževanjem, 	<p>signals</p> <ul style="list-style-type: none"> - Direct and indirect control - Two-hand and two-hand safety switch on - Semi-automatic and automatic controls <p>5. Lecture: Control of multiple cylinders</p> <ul style="list-style-type: none"> - Control signals and information carriers - Serial pneumatic circuits and control methods - Circuits with repetitive motions <p>6. Lecture: Electro-pneumatics</p> <ul style="list-style-type: none"> - Meaning, electrical switches, reed switches, relays and symbols - Electro-pneumatic control design methodology for mono-stable and bi-stable valves - Detailed path-step diagrams, function plans and basic electrical control schematics <p>7. Lecture: PLC control and energy efficiency of pneumatic control</p> <ul style="list-style-type: none"> - Concept of control with programmable logic controllers (PLCs) - Basic examples - Costs of energy consumption and loss of compressed air - Measures to increase the energy efficiency of pneumatic systems and control <p>8. Lecture: Air preparation and introduction to hydraulics</p> <ul style="list-style-type: none"> - Characteristics, preparation and production of compressed air - Types, drives and required power and control of compressors - Determining the dimensions of the pressure vessel - Air drying methods and processes and air filtration - Air distribution network, calculation of compressed air consumption and pipe diameter - Theoretical bases, hydraulic fluids and their properties, - Types and reasons for wear within the hydr. components, internal leakage, irregularity of the shape of the circle and cylinder of the hydraulic slide elements, roughness,
---	--

<ul style="list-style-type: none"> - kriteriji stabilnosti hidravličnih sistemov, - vrste in viri nečistoč, - razlogi za okvare hidravličnih sistemov, - standardi, - načini merjenja. <p>10. Predavanje: Črpalke s konstantno in spremenljivo iztisnino:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razlike med hidrostaticnimi in hidrodinamičnimi črpalkami, - vrste in karakteristike hidrostaticnih črpalk, - krmiljene črpalke in osnovne izvedbe krmilja, - simboli. <p>11. Predavanje: Hidravlični valji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - konstrukcijske značilnosti hidravličnih valjev, - simboli, - trajnostni testi HV, - vrste tesnil, - statično in dinamično tesnjenje, - materiali, ... <p>12. Predavanje: Potni in protipovratni ventili:</p> <ul style="list-style-type: none"> - delitev po funkciji in konstrukcijskih rešitvah, - načini vkrmiljenja, - vrste prekritij, - simboli, - način vgradnje, - vertikalno veriženje, - dvostopenjski, - dušenje prekrmljenja, - hidrologični ventili. <p>13. Predavanje: Tlačni in tokovni ventili:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tlačni omejitelini in tlačni reducirni ventili, - eno- in dvostopenjski, - dušenje prekrmljenja, - različne konstrukcijske rešitve, - načini regulacije pretoka, - zaslonke in dušilke, - povratno-dušilni ventili, - ventili s talčno kompenzacijo, - delilniki toka, - simboli. <p>14. Predavanje: Pomožne hidravlične sestavine:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hidravlični rezervoarji in njihova 	<ul style="list-style-type: none"> - Axial and radial forces within the hydraulic components. <p>9. Lecture: Hydraulic fluid cleanliness and filtration:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Connection to maintenance, - Stability criteria for hydraulic systems, - Types and sources of impurities/particles, - The reasons for the failure of the hydraulic systems, - Standards, - Methods of measurement. <p>10. Lecture: Pumps with constant and variable displacement:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Differences between hydrostatic and hydrodynamic pumps, - Types and characteristics of hydrostatic pumps, - Variable displacement pumps and basic controls, - Symbols. <p>11. Lecture: Hydraulic cylinders:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Design characteristics of hydraulic cylinders, - Symbols, - Hydraulic cylinder sustainability tests, - Types of seals, - Static and dynamic sealing, - Materials,... <p>12. Lecture: Directional control and check valves:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Division by function and design, - Control methods, - Types of spool overlaps, - Symbols, - Mounting types, - Vertical chain, - Two-stage valves, - Hydraulic damping of two-stage valves, - Hydrological valves. <p>13. Lecture: Pressure and flow valves:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pressure relief and pressure reducing valves, - One- and two-stage valves, - Hydraulic damping of two-stage valves, - Different construction solutions, - Flow control methods,
--	---

<p>oprema,</p> <ul style="list-style-type: none"> - cevovodi: gibke, način pritrditve, cevni priključki, spoji, sheme cevnega razvoda, - filtri in filtracija. <p>15. Predavanje: Zvezno-delujoči ventili:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prednosti uporabe zveznih ventilov, - krmiljenje / regulacija, - vrste prekritij, - prehodna funkcija, - bodejev diagram ventila, - izračun pretoka, - diether nihanje, - digitalna hidravlika, - simboli, - vrste proporcionalnih ventilov, - tlačna tehnika, - nastavitve PID parametrov, vrste servo-ventilov. 	<ul style="list-style-type: none"> - Throttles and nozzles, - Flow control with check valves, - Valves with pressure compensation, - Flow dividers, - Symbols. <p>14. Lecture: Hydraulic auxiliary components:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hydraulic tanks and their equipment, - Pipelines: hoses, mounting method, pipe fittings, piping diagrams, - Filters and filtration. <p>15. Lecture: Continuously operated valves:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Advantages of using continuous valves, - Control / regulation, - Types of overlap, - Transition function, - Valve frequency response, - Flow calculation, - Diether oscillations, - Digital hydraulics, - Symbols, - Types of proportional valves, - Pressure balance valve, - Setting of PID parameters, - Types of servo valves.
---	--

Temeljna literatura in viri/Readings:

1. Herakovič, N.: Pnevmatika, Učno gradivo in skripta, 2019
2. Herakovič, N., Noe, D.: Osnove pnevmatičnega krmiljenja, Učno gradivo, Fakulteta za strojništvo, Ljubljana, 2006.
3. Esposito, A.: Fluid Power with Applications, Prentice-Hall, 2000. – Izbrana poglavja.
4. Murrenhoff, H.: Grundlagen der Fluidtechnik, Band 1 und 2, Aachen, 2005. – Izbrana poglavja.
5. Matthies, H.J.: Renius, K.T.: Einführung in die Ölhydraulik, Teubner Verlag, 2003. – Izbrana poglavja.
6. Yeaple, F.: Fluid power design handbook, Marcel Dekker, 1984. – Izbrana poglavja.
7. D. Findeisen, S. Helduser, Ölhydraulik: Handbuch der hydraulischen Antriebe und Steuerungen, 6. Auflage, Springer Verlag, 2015
8. Pezdernik J., Majdič F. Krmiljene črpalke in hidravlični motorji ter hidrostatični pogoni : seminarsko gradivo. Ljubljana: Fakulteta za strojništvo, 2006. [COBISS.SI-ID 9562651]
9. Pezdernik J., Majdič F. Hidravlika in pnevmatika : zapiski za predavanja. Ljubljana: Fakulteta za strojništvo, 2011. 381 str., ilustr. [COBISS.SI-ID 12024603]

Cilji in kompetence:**Cilji:**

1. Usvojiti osnovna znanja na področju konvencionalne ter proporcionalne hidravlike in pnevmatike.
2. Usvojiti teoretične osnove za preračun hidravličnih in pnevmatičnih krmilij in sistemov v praktični uporabi.
3. Usvojiti osnovna znanja za snovanje elektrohidravličnih in elektropnevmatičnih krmilij vključno s programirnimi krmilji ter hidravličnimi in pnevmatičnimi mikro pogoni
4. Usvojiti znanja za integracijo elektronskih komponent v H&P sisteme.

Kompetence:

1. Razumevanje osnov hidravličnih in pnevmatičnih gradnikov, krmilij in sistemov konvencionalne, kakor tudi proporcionalne hidravlike in pnevmatike.
2. Sposobnost preračunov realnih hidravličnih in pnevmatičnih krmilij ter sistemov.
3. Sposobnost zasnovati osnovna in tudi bolj kompleksna (elektro)hidravlična in (elektro)pnevmatična krmilja, vključno s programirnimi krmilji ter hidravličnimi in pnevmatičnimi mikro pogoni.
4. Sposobnost nadgraditi klasične hidravlične in pnevmatične komponente in sisteme z elektronskimi komponentami v kompleksnejše mehatronske sisteme.

Objectives and competences:**Objectives:**

1. To acquire basic knowledge in the field of conventional and proportional hydraulics and pneumatics.
2. To gain the theoretical basis for the calculation of hydraulic and pneumatic controls and systems in practical use.
3. Acquire basic knowledge of the design of electro-hydraulic and electro-pneumatic controls including programming controls and hydraulic and pneumatic micro actuators
4. Acquire knowledge of integrating electronic components into H&P systems.

Competencies:

1. Understanding the basics of hydraulic and pneumatic components, controls and systems of conventional as well as proportional hydraulics and pneumatics.
2. Ability to calculate real hydraulic and pneumatic controls and systems.
3. Ability to design basic as well as more complex (electro) hydraulic and (electro) pneumatic controls, including programming controls, and hydraulic and pneumatic micro actuators.
4. Ability to upgrade classic hydraulic and pneumatic components and systems with electronic components to more complex mechatronic systems.

Predvideni študijski rezultati:**Znanja**

Študent pozna in razume:

- osnove konvencionalne hidravlike in pnevmatike,
- osnove proporcionalne hidravlike in pnevmatike,
- osnove snovanja hidravličnih in

Intended learning outcomes:**Knowledge:**

A student knows and understands:

- the basics of conventional hydraulics and pneumatics,
- the basics of proportional hydraulics and pneumatics,
- the basics of design of hydraulic and

<p>pnevmatičnih krmilij in sistemov.</p> <p>Spretnosti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Načrtovanje osnovnih (elektro)hidravličnih in (elektro)pnevmatičnih mehatronskih sistemov in krmilij na mikro in makro nivoju 2. Reševanju konstruktorskih, tehnoloških, in krmilnih izzivov ter vzdrževalnih problemov z uporabo hidravličnih in pnevmatičnih rešitev. 3. Snovanje osnovnih simulacijskih modelov hidravličnih in pnevmatičnih krmilij 4. Upraba računalniško podprtih orodij za načrtovanje in analizo hidravličnih in pnevmatičnih krmilij in sistemov 	<p>pneumatic controls and systems.</p> <p>Skills:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Design of basic (electro) hydraulic and (electro) pneumatic mechatronic systems and controls at the micro and macro levels 2. Solve design, technological and control challenges and maintenance problems using hydraulic and pneumatic solutions. 3. Design of basic simulation models of hydraulic and pneumatic controls 4. Use of computer-aided design and analysis tools for hydraulic and pneumatic controls and systems
---	---

Metode poučevanja in učenja:

Learning and teaching methods:

<ol style="list-style-type: none"> 1. P1, P2 Avditorna predavanja podprta z interaktivnim prikazom praktičnih primerov 2. P3 Avditorne vaje z reševanjem praktičnih primerov 3. P4 Laboratorijske vaje s timskim reševanjem aplikativnih problemov in uporabo programske opreme ter njihova predstavitev z razpravo. 4. P5 Uporaba študijskega gradiva v e-obliki, skripta in e-verzija predavanj. 5. P6 Interaktivna predavanja 	<ol style="list-style-type: none"> 1. P1, P2 Lectures supported by interactive presentation of practical examples 2. P3 Tutorials solving practical examples 3. P4 Laboratory exercises with team solving of application problems, using software and presenting them with discussion. 4. P5 Use of study material in e-form, lecture notes and e-version of lectures. 5. P6 Interactive lectures
---	--

Načini ocenjevanja:

Delež/ Weight

Assessment:

- Teoretične vsebine (predavanja): Kolokviji, pisni in/ali ustni izpit	50,00 %	Theoretical contents (lectures): Cllloquium, writing and/or oral exam
- Samostojno delo na avditornih in laboratorijskih vajah (vključno s poročili):	50,00 %	- Individual work in exercises, individual laboratory work (including reports):

Reference nosilca/Lecturer's references:

Niko Herakovič:

1. HERAKOVIČ, Niko, BEVK, Tomaž. Analysis of the material and the actuator influence on the characteristics of a pneumatic valve = Analiza vpliva materiala

- in aktuatorjev na lastnosti pnevmatičnega ventila. *Materiali in tehnologije*, ISSN 1580-2949. [Tiskana izd.], 2010, letn. 44, št. 1, str. 37-40. [COBISS.SI-ID [11304219](#)], [JCR, SNIP, WoS, Scopus]
2. HERAKOVIČ, Niko, DUHOVNIK, Jože, ŠIMIC, Marko. CFD simulation of flow force reduction in hydraulic valves. *Tehnički vjesnik : znanstveno-stručni časopis tehničkih fakulteta Sveučilišta u Osijeku*, ISSN 1330-3651, 2015, god. 22, br. 2, str. 453-463, ilustr., doi: [10.17559/TV-20141128090939](#). [COBISS.SI-ID [13974811](#)], [JCR, SNIP, WoS, Scopus]
 3. PIPAN, Miha, HERAKOVIČ, Niko. Closed-loop volume flow control algorithm for fast switching pneumatic valves with PWM signal. *Control engineering practice*, ISSN 0967-0661. [Print ed.], Jan. 2018, vol. 70, str. 114-120. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S096706611730240X>, doi: [10.1016/j.conengprac.2017.10.008](#). [COBISS.SI-ID [15981083](#)], [JCR, SNIP, WoS, Scopus]
 4. ŠIMIC, Marko, HERAKOVIČ, Niko. Reduction of the flow forces in a small hydraulic seat valve as alternative approach to improve the valve characteristics. *Energy conversion and management*, ISSN 0196-890 [Print ed.], 2015, vol. 89, str. 708-718, ilustr., doi: [10.1016/j.enconman.20110.037](#). [COBISS.SI-ID [13766683](#)], [JCR, SNIP, WoS, Scopus]
 5. ŠIMIC, Marko, HERAKOVIČ, Niko. CFD optimization of hydraulic high-response switching valve. V: *Proceedings : fluid power networks. Vol. 1*, 11th International Fluid Power Conference, 19th - 21st March, 2018, Aachen, Germany. [S. l.: s. n.]. 2018, str. 108-122, ilustr. [COBISS.SI-ID [15984923](#)]

Franc Majdič:

1. **MAJDIČ, F.**, PEZDIRNIK, Jože. Oil- and water-based continuous control valve. *Industrial Lubrication and Tribology*, ISSN 0036-8792, 2010, vol. 62, iss. 3, str. 136-143, SCI, 1A3
2. STRMČNIK, E., **MAJDIČ, F.** The pressure and efficiency characteristic of hydraulic gerotor motor with the floating outer ring. *Tehnički vjesnik*, ISSN 1330-3651, Apr. 2018, vol. 25, nr. SCI, 1A4
3. **MAJDIČ, Franc**, KALIN, Mitjan, LJOKI, Alen. Cylinder seals in water and oil hydraulics. *Ventil*, 2014, letn. 20, št. 5, str. 368-37
4. **MAJDIČ, F.**, MOHORIČ, D., ŠPAN, I., PEZDIRNIK, J.. High pressure piston pump : WO 2013002739 (A1), 2013-01-03. [Geneva]: World Intellectual Property Organization.
5. **MAJDIČ, F.**, SEVER, M., STRAVNIK, N. Razvoj nove daljinsko krmiljene hidravlične roke. *Ventil*, ISSN 1318-7279, avg. 2014, letn. 20, št. 4, str. 260-268